

-Beschikking- Ingevolge de Ontgrondingenwet

Onderwerp

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben op 14 oktober 2016 van Ketelwald BV, Binnenveld 31, 6562 ZW te Groesbeek, een aanvraag om een ontgrondingsvergunning op grond van de Ontgrondingenwet ontvangen.

De aanvraag betreft het afgraven van voormalige landbouwpercelen ten behoeve van natuurontwikkeling, gelegen aan de Steeuwichtweg in de gemeente Uden. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer HZ_ONG-2016-5499.

I. Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

- Gelet op de aanvraag van Ketelwald BV van 14 oktober 2016;
- Gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze vergunning;
- Gelet op de Ontgrondingenwet en de Ontgrondingenverordening Noord-Brabant;
- En gelet op de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

BESLUITEN:

1. Aan Ketelwald BV de vergunning te verlenen voor het afgraven van voormalige landbouwpercelen ten behoeve van de ontwikkeling van natuur, gelegen op de percelen kadastraal bekend gemeente Uden, sectie Q, perceelnummers 825, 826, 426, 441 en 1654, zoals weergegeven op bijlage 2 van de aanvraag, tekening "Annabos kadastrale ondergrond" van 14 oktober 2016.
2. Dat aan de onder 1 bedoelde vergunning voorschriften worden verbonden die zijn opgenomen in paragraaf "II Voorschriften";
3. Dat de geldigheidsduur van de onder 1 bedoelde vergunning eindigt op de dag waarop de opleveringsverklaring als bedoeld in voorschrift 7.1 is afgegeven.

Eindhoven, 1-8-2017

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

T.M.M.J. Baltussen
Afdelingsmanager, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

II. Voorschriften

1. Termijnen ontgroning en oplevering

1.1. De ontgrondingsactiviteiten en inrichtingsverplichtingen moeten binnen 2 jaar na het onherroepelijk worden van deze beschikking zijn beëindigd dan wel zijn nagekomen;

2. Startmelding

2.1. Vergunninghouder dient uiterlijk een week vóór aanvang van de ontgrondingswerkzaamheden ons hiervan in kennis te stellen. Er dient gebruik te worden gemaakt van het formulier "melding start/einde ontgroning". Dit formulier kunt u vinden op de website www.odzob.nl/overheden/vergunningverlening/ontgrondingen/melding-ontgrondingen;

3. Technische uitvoering

3.1. De ontgrondings- en inrichtingswerkzaamheden dienen te worden uitgevoerd tot een maximale diepte en onder minimale taluds overeenkomstig het "werkplan ontgroning Annabos, 25 januari 2017", en is aangegeven op de volgende bij de aanvraag gevoegde tekeningen:

- Bijlage 3 "Actuele hoogtemeting ontgroning met plagdiepten";
- Bijlage 4 "Inrichtingstekening met hoogten voor en na plaggen";
- Bijlage 5 "Dwarsdoorsneden".

4. Hydrologie

4.1 Vergunninghouder dient voor aanvang van de ontgrondingswerkzaamheden 2 grondwaterstandspeilbuizen in het beïnvloedingsgebied van het project te plaatsen;

4.2 De locatie van de betreffende peilbuizen dient voor aanvang van de ontgrondingswerkzaamheden aan ons schriftelijk dan wel per e-mail (ontgrondingen@odzob.nl) te worden toegezonden;

4.3 Vergunninghouder is verplicht op de 15e en 28e van iedere maand opname te doen van de waterstand in de grondwaterstandspeilbuizen; de resultaten van deze opnamen dienen ten opzichte van NAP plaats te vinden en in verzamelstaten per 6 maanden aan ons te worden toegezonden;

4.4 De opname van de peilbuizen dient voortgezet te worden tot 6 maanden na definitieve oplevering van het project.

4.5 Het inregelen van de stuwen en stuwhoogten dient in overleg met waterschap Aa en Maas te geschieden. Vergunninghouder dient voor aanvang van de ontgrondingswerkzaamheden een inrichtingsplan te overleggen waaruit blijkt dat het waterschap akkoord is met het inrichtingsplan.

5. Monitoring gewonnen hoeveelheden

5.1 Vergunninghouder moet jaarlijks vóór 1 april opgave doen van:

- De in het voorafgaande jaar gewonnen en afgezette hoeveelheden oppervlaktedelfstoffen en;
 - De nog resterende te winnen voorraden (peildatum 1 januari);
- 5.2 Binnen één maand na de definitieve beëindiging van de ontgrondingswerkzaamheden moet opgave worden gedaan van de in het jaar van beëindiging gewonnen en afgezette hoeveelheden oppervlaktedelfstoffen. Deze gegevens moeten worden verstuurd aan de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, postbus 8035, 5601 KA Eindhoven.

6. Toezicht

- 6.1 Deze vergunning met bijbehorende tekeningen moet gedurende de uitvoering van de werkzaamheden op het terrein aanwezig zijn en op verzoek kunnen worden getoond aan de met het toezicht belaste ambtenaren van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

7. Oplevering

- 7.1 De in deze vergunning bedoelde ontgroning, waaronder de afwerking en inrichting van de ontgronde terreinen wordt pas als opgeleverd beschouwd, als aan de voorschriften is voldaan en dit door het bevoegd gezag schriftelijk is bevestigd. Het bevoegd gezag verstrekt daartoe een opleveringsverklaring.

III. Procedure

1. Gevolgde procedure

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure zoals opgenomen in Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

2. Aanvraag

De aanvraag is op 14 oktober 2016 ontvangen. De ontvangstbevestiging en de brief voortgang behandeling aanvraag is op 3 november 2016 aan de aanvrager verzonden.

De aanvraag tot verlening van de ontgrondingsvergunning bestaat uit de volgende onderdelen:

- Aanvraagformulier ontgrondingsvergunning;
- Bijlage 1 "Ligging te ontgronden percelen";
- Bijlage 2 "Annabos-Kadastrale ondergrond";
- Bijlage 3 "Actuele hoogtemeting ontgroning met plagdiepten";
- Bijlage 4 "Inrichtingstekening met hoogten voor en na plagen";
- Bijlage 5 "Dwarsdoorsneden";
- Bijlage 6 "Inrichting Beheerplan en Plan van Aanpak Annabos";
- Bijlage 7 "Natuurontwikkeling voormalige landbouwpercelen Groesbeek 2015";
- Bijlage 8 "Projectplan bij subsidieaanvraag aankoop en inrichting Annabos";
- Bijlage 8 "werkplan ontgroning Annabos, 25 januari 2017";
- Mail met aanvullende gegevens van 25 november 2016;
- Mail met aanvullende gegevens van 25 januari 2017.

3. Adviezen

Wij hebben de aanvraag om de ontgrondingsvergunning met bijbehorende stukken op 14 oktober 2016 doorgestuurd aan onze wettelijk adviseurs, respectievelijk bestuursorganen zijnde het college van burgemeester en wethouders van Uden en het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas met het verzoek om ons van advies te voorzien.

Het college van burgemeester en wethouders van Landerd heeft ons per mail d.d. 25 oktober 2016 en 15 november 2016 geadviseerd over het voorgenomen project. Het dagelijks bestuur van waterschap Aa en Maas heeft op 15 maart geadviseerd.

Voor de inhoud van de ingekomen adviezen verwijzen wij naar paragraaf "IV. Belangenafweging".

4. Ontwerp-beschikking

De ontwerpbeschikking is op 24 april 2017 verzonden aan de aanvrager en de betrokken bestuursorganen. De ontwerpbeschikking is bekendgemaakt op de internetsite van de provincie Noord-Brabant. Vanaf 29 april 2017 tot en met 10 juni 2017 is de ontwerpbeschikking met bijbehorende stukken

ter inzage gelegd bij de gemeente Uden en bij de Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant. Een ieder is in de gelegenheid gesteld gedurende deze termijn zienswijzen over deze ontwerpbeschikking naar voren te brengen. Hiervan is gebruik gemaakt.

5. Zienswijzen naar aanleiding van de ontwerpbeschikking

Naar aanleiding van de ontwerpbeschikking is er een schriftelijke zienswijze binnengekomen van de heer T.H.M. van Kessel, de heer E.Sanders, de heer/mevrouw A.L.M. Sanders, de heer L van Kessel en mevrouw W van Kessel, de heer J. Smits, M.J.M. Timmers en L.M. Timmers, d.d. 7 juni 2017 ingekomen op 9 juni 2017. Het betreft een gezamenlijk ingediende zienswijze en zal hieronder dan ook eenmaal worden behandeld.

6. Samenvatting en reactie op zienswijzen

Drainage

In de zienswijze wordt aangegeven dat als gevolg van het afgraven van perceel Q441 drainage plaats gaat vinden. Tevens wordt aangegeven, dat in percelen Q825 en Q826 de bodem dieper dan de gemiddelde hoogste grondwaterstand zal worden weggegraven.

In het Werkplan bij de aanvraag van de ontgrondingvergunning (bijlage 8) is in tabel 1 de diepte van de afgraving ten opzichte van de gemiddelde hoogste grondwaterstand aangegeven. De gegevens uit het rapport van B-Ware en de recente grondwaterstandsmetingen van december 2014 laten zien, dat ook na afgraven, de grondwaterstand in deze percelen onder maaiveld blijft. Enkel in de greppels wordt dieper dan de gemiddelde hoogste grondwaterstand gegraven, waardoor in natte wintermaanden, water in de greppels zou kunnen staan. Dit water wordt niet afgevoerd, maar door middel van stuwen in het gebied vastgehouden. Er gaat dus van de percelen geen drainage uit het gebied plaats vinden. Aangezien mogelijke effecten beperkt blijven tot de betreffende percelen zelf, zijn hiermee geen mogelijke effecten naar de omgeving en dus ook niet ten aanzien van de wijst op de breukrandzone te verwachten.

Cultuurlandschap

In de zienswijze wordt aangegeven dat het terugbrengen van oude greppels en elzensingels het landschap meer van zijn oude allure terug geeft maar dat dit niet mag gebeuren middels diepplaggen van de bodem. De huidige inrichting is het resultaat van de ruilverkaveling van 1978. De historische kaarten laten zien dat vanaf 1850 de percelen in gebruik zijn als weiland en kleinschalig zijn verkaveld door greppels met boomsingels langs de perceelranden. Na de 2^e Wereldoorlog is, in het kader van de ruilverkaveling de huidige grootschalige percelering ontstaan, waarbij de houtsingels zijn verdwenen. Het afgraven en opnieuw inrichten van de percelen heeft juist tot doel om het historisch waardevol cultuurlandschap te herstellen

Bodem

Gevreesd wordt voor toename van bodemdaling, ook na afgraving, door inklinking van het veen. Van het belangrijkste mechanisme voor inklinking, namelijk grondwaterstandsverlaging, is in dit geval geen sprake. Het klopt dat door de afgraving plaatselijk een voedselarme, veraarde veenlaag aan de oppervlakte komt. Deze veenbodems zijn door de huidige ontwatering (afbraak onder invloed van zuurstof) en het landbouwkundig gebruik (afbraak onder invloed van nitraatuitspoeling) al behoorlijk gemineraliseerd, waardoor extra mineralisatie en inklinking gering zal zijn. Door middel van aanvullende hydrologische maatregelen om het water ook in de zomerperiode in het gebied vast te houden wordt echter gezorgd dat deze bodemlaag niet meer extreem droogvalt. Hiermee wordt eventuele mineralisatie, ook de huidige situatie, juist beperkt.

Natuur

In de zienswijze wordt aangegeven dat door het verlagen van de percelen er een kunstmatig oneigenlijke begroeiing komt op plaatsen waar het niet thuis hoort. Met de bepaling van de beheerstypen voor het natuurgebied is aangesloten bij de oorspronkelijke vegetatie op de kleinschalige, vochtige weilanden die hier volgens de historisch kaarten waren, namelijk nat schraalland. Voor dit beheerstype zijn lage fosfaatconcentraties vereist, de reden om de bovenlaag af te graven. De voedselrijke bovenlaag kan niet als een buffer werken voor eventueel mestaanvoer van hoger gelegen terrein verder op de horst, maar is in de huidige situatie eerder zelf, door zijn eigen voedselrijkdom, een leverancier van voedingsstoffen. Het afgraven van de voedselrijke bouwvoor zal daardoor positieve effecten hebben op de kwaliteit van het water in kwelzone.

Met deze natuurontwikkeling wordt er weer een stap gezet in een verdere afronding van het natuurgebied. De inrichting draagt bij aan het historisch herstel van het gebied en is hierdoor geen aantasting van het aardkundig monument/kandidaat Unesco Geopark.

Landschap

In de zienswijze wordt de vrees uitgesproken dat het gebied een uitstraling krijgt van een polderlandschap door groot hoogteverschil tussen weg en verlaagde percelen.

De ontgronding, variërend van 25 tot 40 cm, zal zeker direct bij aanleg visueel aanwezig zijn. Echter, doordat de gradiënten tussen het huidige en nieuwe maaiveld door de aanleg van de diverse nieuwe singels worden opgevangen, wordt het landschapsbeeld met name bepaald door deze nieuwe landschapselementen. Door dit nieuwe groen krijgen de wijstgronden weer een historisch aanzicht van vooral kleinere percelering. Deze singels bepalen over enkele jaren het beeld vanaf de Steeuwichtweg. Daarnaast zullen alle ontgrondingenranden starten in een taludschuimte variërend van 1 op 10 tot 1 op 15. Hierdoor valt de maaivelddaling ook veel minder op. Zeker als de vegetatie na een pioniersperiode van één a twee jaar voor een sluitend aanzicht zorgen. Ook zullen smalle ondiepe greppels het landschapsbeeld versterken.

Toekomstige ontgrondingen

In de zienswijze wordt de vrees geuit, dat het toestaan van deze afgraving een precedent zal zijn voor nog verdere afgravingen. In een kwetsbaar gebied als het Annabos wordt elk verzoek tot afgraven zorgvuldig beoordeeld op basis van de eigen lokale gebiedskarakteristieken, met als voorwaarde dat het landschap en de kwel in de wijstzone niet negatief mogen worden beïnvloed.

Wij zijn ons bewust van de kwetsbaarheid, de belangrijkheid en de gecompliceerdheid van dit gebied. De ingekomen argumenten overwegende zijn we van mening dat er geen bezwaren bestaan tegen het verlenen van de vergunning voor de ontwikkeling van natuur aan de Steeuwichtweg in de gemeente Uden.

7. Milieueffectrapportage

De aangevraagde activiteiten vallen onder onderdeel D van de bijlage van het besluit milieueffectrapportage. Dit betekent dat gelet op artikel 2 lid 5 onder b van het Besluit milieueffectrapportage wij als bevoegd gezag, op grond van de in bijlage III bij de EEG richtlijn 85/337/EEG (gewijzigd bij richtlijn 97/11/EG en richtlijn 2003/35/EG) genoemde criteria, toepassing moeten geven aan een m.e.r. beoordeling als bedoeld in artikel 7.16 t/m 7.19 van de Wm als niet kan worden uitgesloten dat de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. Bij deze criteria dienen wij te kijken naar 1) de kenmerken van het project, 2) de plaats van het project, 3) de kenmerken van het potentiële

effect. Aan de hand van de aanvraag hebben wij het volgende geconstateerd.

1) Kenmerken van het project

Bij de kenmerken van het project is in het bijzonder in overweging genomen de omvang van het project, de cumulatie met andere projecten, het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, de productie van afvalstoffen, verontreiniging en hinder, risico van ongevallen met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën. Het betreft hier een ontgroning van een beperkte omvang (10,6 ha) ten behoeve van natuurontwikkeling. De hinder die ondervonden wordt ten gevolge van de realisering van het project en het risico van ongevallen is zeer gering. Gelet hierop overwegen wij dat naar aanleiding van de kenmerken van het project kan worden uitgesloten dat de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu heeft.

2) Plaats van het project

Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn is in het bijzonder in overweging genomen het bestaande grondgebruik en de aanwezigheid van gebieden die bijzondere bescherming behoeven. Zoals blijkt uit hetgeen wij hierna overwegen onder IV Belangenafweging, Ad c. Ruimtelijke ordeningsaspecten, Ad d. (Geo)hydrologie, Ad e. Natuur en Landschap en Ad f. Archeologie; overwegen wij dat naar aanleiding van de plaats van het project kan worden uitgesloten dat de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu heeft.

3) Kenmerken van het potentiële effect

Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project is in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging genomen het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking), het grensoverschrijdende karakter van het effect, de orde van grootte en de complexiteit van het effect, de waarschijnlijkheid van het effect, de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect. Gelet op de omvang van het project, de gevolgen die het project heeft op haar omgeving en de locatie van het project overwegen wij naar aanleiding van de kenmerken van het potentiële effect dat uitgesloten kan worden dat de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu heeft.

Conclusie:

Nu uitgesloten kan worden dat de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben, is er geen aanleiding om een mer-beoordeling uit te voeren.

IV. Belangenafweging

Algemeen

De voorliggende aanvraag heeft betrekking op het afgraven van voormalige landbouwpercelen ten behoeve van natuurontwikkeling in de gemeente Uden. De percelen zijn eigendom van Ketelwald B.V. Voor deze werkzaamheden is een ontgrondingsvergunning vereist. Daarnaast worden via de voorschriften eisen gesteld aan de herinrichting van het gebied, overeenkomstig de bestemming.

De hieronder genoemde belangen zijn bij de ontgroning betrokken:

- a. het ontgroningenbeleid;
- b. uitvoeringsaspecten;

- c. ruimtelijke ordeningsaspecten;
- d. hydrologie en waterhuishoudkundige aspecten;
- e. belangen van natuur en landschap;
- f. archeologie en cultuurhistorie.

Met betrekking tot deze belangen merken wij het volgende op.

Ad a Ontgrondingenbeleid

Op 15 december 2006 hebben Provinciale Staten de nota 'Hoofdlijnen Actualisatie van het Brabantse grondstoffenbeleid' vastgesteld. Met het beleid in deze nota wordt beoogd een bijdrage te leveren aan een duurzame ontwikkeling van de Brabantse samenleving. Het begrip duurzame ontwikkeling betekent voor de grondstoffenvoorziening dat zuinig en doelmatig moet worden omgegaan met ruimte en grondstoffenvoorraden en het stimuleren van een hoogwaardige inzet van alternatieven en secundaire bouwgrondstoffen. In dit beleid is er geen sprake van kwantitatieve sturing. Het accent ligt op de kwaliteit van de ontgrondingsprojecten. Voor winningen die volledig gekoppeld zijn aan de realisering van een maatschappelijk gewenste functie (functionele ontgroning) en de hoeveelheid grond en ophoogzand die daarbij vrijkomt geen doel op zich is, blijft de 'Nota Handleiding Functionele Ontgrondingen' van kracht.

Wij constateren dat het project in overeenstemming is met het provinciale ontgrondingen- en grondstoffenbeleid.

Ad. b Uitvoeringsaspecten

De totale oppervlakte van het in te richten gebied bedraagt circa 10,6 hectare. Het plangebied betreft een voormalig landbouwgebied. Overbemesting en ontwatering hebben gevolgen gehad voor de kwaliteit van de gronden. De voedselrijke bouwvoor zal worden afgeplagd tot een maximale diepte van 0,40 meter. Met plaggen wordt de verrijkte toplaag verwijderd, zodat een schraallandvegetatie zich succesvol kan vestigen. 10% van het perceel wordt niet geplagd, maar ingericht als natte ruigte, struweel, elzensingels of poelen. In totaal zal circa 35.000 m³ teelaarde worden ontgraven. De totale hoeveelheid teelaarde zal worden afgevoerd.

De voorgenomen ontgrondingswerkzaamheden en de inrichting van het gebied worden uitgevoerd overeenkomstig de bij de aanvraag gevoegde tekeningen en documenten, genaamd:

- Aanvraagformulier ontgrondingsvergunning;
- Kaart "Actuele hoogtemeting ontgroning met plagdiepten";
- Tekening "Inrichtingstekening met hoogten voor en na plaggen";
- Tekening "Dwarsdoorsneden";
- Document "Inrichting Beheerplan en Plan van Aanpak Annabos";
- Document "werkplan ontgroning Annabos, 25 januari 2017";

Ingestemd wordt met de hierin aangegeven opzet van het project. Via de voorschriften wordt veilig gesteld dat de werkzaamheden plaatsvinden in overeenstemming met deze documenten/tekeningen.

Ad. c Ruimtelijke ordeningsaspecten

Volgens artikel 10, lid 2 van de Ontgrondingenwet deelt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente van het gebied waarop de aanvraag om vergunning betrekking heeft aan ons mee of de beoogde ontgroning in overeenstemming is met het bestemmingsplan. Indien dit niet geval mocht zijn

deelt het college van burgemeester en wethouders ons mee of de gemeenteraad dan bedoeld college bereid is aan de ontgronding planologische medewerking te verlenen.

Het college van burgemeester en wethouders van Uden heeft ons per e-mail d.d. 15 november 2016 het volgende bericht:

Het project ligt op gronden waarvoor een bestemmingsplan (herziening bestemmingsplan buitengebied 2016) in ontwerp ter inzage is gelegd. Op grond van artikel 3.3 derde lid Wabo, wordt de wettelijke aanhoudingsgrond voor de beslissing op de aanvraag doorbroken. Er zijn geen weigeringsgronden en de activiteit is niet in strijd met het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan.

Het betreft een reguliere vergunning. Het plan voldoet aan de voorschriften van bestemmingsplan "Buitengebied 2014" en de bestemming "Agrarisch met waarden-Natuur- en landschapswaarden- (artikel 5)", en het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan "Herziening Buitengebied 2016" en de bestemming "agrarisch met waarden-Natuur- en landschapswaarden" waarbij wordt opgemerkt dat er geen weigeringsgrond is op basis van artikel 2.10, lid 1, sub d vanwege de ligging in welstandsvrij gebied, zoals aangeduid in de welstandsnota. Een omgevingsvergunning is op 10 november jl. verleend voor plagwerkzaamheden voor natuurontwikkeling op dit adres.

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen ontgrondings- en inrichtingsactiviteiten in overeenstemming zijn met het vigerende bestemmingsplan "Buitengebied 2014" en met de in voorbereiding zijnde plan "Herziening bestemmingsplan buitengebied 2016". Er zijn hieromtrent in deze vergunning dan ook geen voorschriften over opgenomen.

Ad. d (Geo)Hydrologie en waterhuishoudkundige aspecten

Het Annabos ligt in een gebied wat doorsneden wordt door breuklijnen, waarvan de bekendste de Peelrandbreuk is. Hierdoor wordt het landschap gekenmerkt door scherpe hoogteverschillen waarbij op de hogere delen juist de natste gronden worden aangetroffen, de zogenaamde wijstgronden.

Door het opdelen van het gebied in percelen en door ontwatering kon een groot deel van het Annabos in agrarisch gebruik worden genomen als weiland en akkerland. De oorspronkelijke wijstflora is daardoor vrijwel verdwenen. Als gevolg van de akkerbouw en met name de maisteelt, heeft er overbemesting en ontwatering plaatsgevonden op de percelen. Dit heeft gevolgen gehad voor de kwaliteit van de aangrenzende, beschermde hooilanden, die, ondanks het verschrallend maaibeheer van Staatsbosbeheer, achteruit zijn gegaan. De voedingsstoffen en verdroging hebben een destructieve uitwerking op natte, schrale hooilanden en graslanden.

Om deze originele hooilanden en graslanden met een rijke vegetatie weer terug te krijgen is onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke maatregelen op de betreffende percelen (Bodem, - en hydrochemisch onderzoek naar de uitmijnmogelijkheden en natuurpotenties van voormalige landbouwgronden in het Annabos, B-ware 2015). Het onderzoek adviseert om de landbouwpercelen af te pluggen en via greppels, sloten en stuwen het grondwaterpeil dusdanig te reguleren dat er weer vernatting gaat optreden. Het pluggen heeft als voordeel dat de gronden natter worden aangezien het maaiveld dicht bij de grondwaterspiegel komt te liggen. Het tweede voordeel is dat het opgebouwde overschot aan voedingsstoffen in de bodem wordt verwijderd. Op basis van genoemd rapport heeft de aanvrager een inrichtingsplan gemaakt voor de betrokken percelen (Werkplan bij aanvraag ontgrondingsvergunning Natuurpercelen aan de Steeuwichtweg te Uden, Ketelwald, 14 oktober 2016, aangepast 25 januari 2017).

De wijstgronden zijn een uniek verschijnsel en zijn als aardkundige waarde beschermd tegen ongewenste aantasting. Voorkomen dient te worden dat de kwelzone langs de breuk wordt verstoord en dat door middel van drainage de kweldruk wordt verminderd. De percelen die worden afgeplagd liggen niet direct langs de breuk, maar op een afstand van 95 m tot 330 m van de breuk. Op deze percelen zelf zijn geen wijstverschijnselen in de vorm van kwel aangetroffen.

Het werkplan beschrijft op een correcte wijze de opbouw van het gebied en de gevolgen van het plaggen. Zoals in de aanvraag is aangegeven, blijft het afplaggen van de percelen beperkt tot boven de hoogste grondwaterstand. Daarmee wordt de grondwaterstand in het gebied niet beïnvloed en heeft het afplaggen van de percelen waterhuishoudkundig gezien geen negatieve consequenties voor de kwel (wijst) bij de breuk. Met het oog op de hoge landschappelijke waarde van het gebied, wordt bij het afplaggen aangesloten aan het bestaande landschap door het toepassen van flauwe taluds richting het oorspronkelijke maaiveld.

Bij de inrichting van de percelen worden eveneens greppels gegraven, nodig voor de afvoer van overtollig regenwater van de percelen. Door de greppels te voorzien van stuwtdjes, kan de afvoer dusdanig worden gereguleerd dat er geen ongewenste grondwaterafvoer plaats vindt. Deze regenwaterafvoer is van cruciaal belang voor het slagen van het herstel van de hooilanden binnen het gebied. Dit wordt door het waterschap onderschreven.

Direct na aankoop van de percelen in december 2016 is door de aanvrager een voorlichtingsavond voor de buurt georganiseerd. Naar aanleiding van opmerkingen van buurtbewoners en op basis van de beschikbare grondwaterstandsgegevens zijn plaatselijk de afgravingsdieptes aangepast. Deze zijn verwerkt in een aangepast werkplan (d.d. 25 januari 2017). Op verzoek van de bewoners is tevens de landschappelijke inpassing verder aangepast.

Na aankoop zijn door de firma Ketelwald peilbuizen binnen het gebied geplaatst en wordt de grondwaterstand ter plaatse gemonitord. Hoewel het dus maar een zeer korte meetreeks betreft, geven de gemeten waterstanden toch een eerste indruk van de heersende grondwaterstanden in het gebied. De boorbeschrijvingen en de eerste grondwaterstandsmetingen maken onderdeel uit van de aanvraag. De metingen kunnen helpen bij het inregelen van de stuwen en stuwhoogten.

Naast de wettelijk adviseurs zijn een drietal instanties gevraagd om hun reactie te geven op de voorgestelde plannen. Deze reacties van IVN-Uden, Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Uden en het onderzoeksbureau B-Ware zijn als bijlage bij deze beschikking opgenomen. Samengevat geven deze reacties aan dat:

- Afgraven niets verandert aan het niveau van het grondwaterpeil, het maaiveld komt alleen dichterbij het grondwaterpeil;
- Doordat er geen verlaging is van het grondwaterpeil, komt er geen lucht bij het veen in het bodemprofiel en zal het veen in de bodem niet mineraliseren. In een klein gebied komt na afgraving een veraarde veenlaag aan het oppervlak. Deze is door de huidige ontwatering en landbouwkundige gebruik al behoorlijk gemineraliseerd. Verder mineralisatie zal d.m.v. hydrologische maatregelen worden beperkt;
- Verschil in af te graven dieptes en de aanleg van de diverse singels, poelen en ruigtetipjes zorgen voor variatie en (historisch) landschappelijke perceelaankleding;
- Door een juist beheer wordt de ontwikkeling van pitrusvelden voorkomen;

- De invloed op de huidige vegetatie van de wijstgronden zal niet negatief zijn, omdat er geen afname van kweldruk is te verwachten. Juist door het afgraven van de vermette grond valt er een positief effect te verwachten, omdat er geen meststoffen meer worden aangevoerd uit de voormalige maisakkers.

Conclusie:

De percelen liggen op dusdanige afstand van de breuk dat met het afplaggen van de percelen de aardkundige waarden niet worden aangetast. Doordat het afplaggen boven de grondwaterspiegel plaats vindt, zal dit ook geen negatieve consequenties hebben op de geohydrologische omstandigheden van de wijst in het gebied evenals de oppervlakkige aanpassingen in de hydrologie door het graven van greppels en de aanleg van stuwen. Wel met dien verstande dat de voorgeschreven geulen en stuwen op de juiste manier en correct worden aangelegd, in nauw overleg met het Waterschap. Hiertoe worden in de vergunning voorschriften opgenomen.

Waterschap

Op 15 maart 2016 heeft waterschap Aa en Maas ons van advies voorzien. De conclusie en samenvatting van het advies luidt dat er geen bezwaren bestaan tegen het verlenen van de gevraagde ontgrondingenvergunning met betrekking tot de werkzaamheden aan het Annabos aan de Steeuwichtweg te Uden. Het waterschap is verder akkoord met het ingediende plan van aanpak voor de inrichting en beheer voor de percelen in het Annabos, met de bijbehorende aanvullingen zoals besproken in het veldbezoek (22-09-2016) met de heer H. Brinkhof. Voor de activiteiten dient op grond van de Waterwet een vergunning te worden aangevraagd bij waterschap Aa en Maas.

Op basis van het bovenstaande concluderen wij dat de voorgenomen ontgrondingwerkzaamheden hydrologisch gezien, geen nadelige effecten zullen hebben en er geen hydrologische belemmeringen bestaan de ontgronding uit te voeren. Er zijn hieromtrent in deze vergunning dan ook geen voorschriften over opgenomen.

Ad. e Belangen van natuur en landschap

Het plangebied is gelegen in het natuurgebied 'De Wijstgronden Annabos'. Dit gebied maakt deel uit van het Natuur-Netwerk Brabant (NNB). Ook is dit gebied vanwege de bijzondere natuurwaarden door de Provincie aangewezen als zogenaamde Natte Natuurparel. Het doel daarvan is behoud en herstel van de kwetsbare 'natte' natuur. Kenmerkend en bijzonder zijn de wijstverschijnselen die hier in het veld optreden. De Peelrandbreuk is er goed herkenbaar als een soort lijnvormige wal. De breuk leidt ertoe dat de doorgang van toestromend grondwater wordt belemmerd waardoor dit als kwel naar buiten treedt (wjistverschijnsel). Aan de bovenkant van de breuk (oostzijde) is het daardoor natter dan voorbij de breuk op de lager gelegen gronden. Typerend is het roestkleurige wijstwater.

Het Annabos is in Noord-Brabant de plek waar breuk en wijst het best beleefbaar zijn. Ten zuiden van de Karperdijk is een deel aangewezen als geologisch monument. Ook is een deel als natuurgebied beschermd. Dit gebied is in beheer bij Staatsbosbeheer en bestaat voornamelijk uit broekbos, moeras, vochtig hooiland en kruidenrijk grasland. Overbemesting, ammoniakdepositie en ontwatering ten behoeve van de landbouw, mede ingezet door een ruilverkaveling in de jaren '70 van de vorige eeuw, hebben negatieve gevolgen gehad voor de kwaliteit van de hooi- en graslanden. Ondanks het verschalend

maaibeheer van Staatsbosbeheer zijn ze achteruit gegaan. Dat geldt evenzeer voor de soortenrijkdom op de moerassige plekken en in en langs de watergangen.

Het provinciaal beleid is gericht op bescherming van het wijstgebied en op behoud en versterking van de aanwezige natuurwaarden. Aangrenzende landbouwpercelen zijn aangekocht en zullen worden omgevormd naar natuur. Daardoor zal de negatieve, vermestende invloed van de landbouw afnemen, kan de waterhuishouding worden verbeterd en zal de natuur in het Annabos als geheel ook robuuster en daardoor minder kwetsbaar worden. Het plangebied zal worden heringericht ten behoeve van de ontwikkeling van nat schraalland en/of vochtig hooiland. Voor beide typen geldt dat de bodem daarvoor voedselarm dient te zijn. Om dit te bereiken zal de verrijkte toplaag worden afgegraven. Voordeel van afplaggen is dat het grondwater dicht bij de oppervlakte komt als gevolg van de bodemdaling. Nadeel is bij een wijstgebied als het Annabos dat hoogteverschillen als gevolg van de breuk niet aangetast mogen worden. Bij de percelen waar het nu om gaat, speelt dat geen rol daar zij relatief ver van de breuk afliggen. Uitmijnen zou 50-100 jaar duren om hetzelfde niveau te bereiken. Om te komen tot goede natuurontwikkeling zal na het plaggen maaisel uit referentienatuurgebieden worden opgebracht. Dit maaisel dient zo snel mogelijk na het plaggen opgebracht te worden, in ieder geval als de bodem nog onbegroeid is.

In het gebied zullen enkele greppels worden aangelegd. Deze greppels hebben geen drainerende werking op het grondwater. Wel zullen zij eventueel overvloedig regenwater af kunnen voeren. Naast een hydrologische functie hebben de greppels ook een ecologische functie. Zij zorgen voor een vochtgradiënt. Hierdoor neemt de biodiversiteit toe. Zelfs droogstaande greppels vertonen een dergelijke gradiënt. De diversiteit wordt dus vergroot door verschillende soorten greppels te realiseren. De greppels zijn extra ondiep gehouden om zo weinig mogelijk grondwater aan te snijden en zo breed mogelijk om toch grote hoeveelheden regelwater te kunnen afvoeren (na stortbuien).

Wet Natuurbescherming

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Vanaf 1 januari 2017 zijn de provincies bevoegd gezag voor de meeste natuur gerelateerde aangelegenheden. Zij zijn in beginsel verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen op grond van deze wet. Het is belangrijk dat eenieder makkelijk en snel weet of een activiteit met mogelijk schade voor de natuur is toegestaan en waar men een vergunning of ontheffing kan aanvragen.

Handelingen als bedoeld in de aanvraag kunnen van invloed zijn op beschermde soorten, planten en/of dieren, genoemd in de Wet natuurbescherming, voorheen Flora- en faunawet, en de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten. Indien dit aan de orde is dient voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming te zijn gegeven.

De ontgronding Annabos ligt op ruim 20 kilometer afstand van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied. Op basis van deze afstand zijn effecten uit te sluiten. Nadere actie in relatie tot de Wet natuurbescherming is niet nodig.

Ad. f Archeologie en cultuurhistorie

Het plan betreft de het plaggen van een aantal landbouwpercelen langs de Steeuwichtweg in de gemeente Uden. De maximale ontgrondingsdiepte zal 0.40 meter minus maaiveld zijn.

Het gebied waarvoor een ontgrondingsvergunning wordt aangevraagd heeft op de Cultuur Historische Waardenkaart (CHW) van de provincie Noord-Brabant een lage archeologische verwachting. In het projectgebied zijn geen archeologische onderzoeken gedaan, er zijn geen archeologische monumenten en er zijn geen waarnemingen en/of vondstmeldingen bekend uit het gebied. In het bestemmingsplan Buitengebied Uden heeft het gebied geen dubbelbestemming archeologische waarde.

Op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Uden uit 2014 heeft het gebied een middelhoge archeologische verwachting voor natte gebieden. Volgens de erfgoedverordening uit 2010 geldt de regel dat er bij een verstoring van meer dan 100 vierkante meter en een diepte van meer dan 0.40 meter minus maaiveld een archeologisch rapport overlegd moet worden waarbij onderzocht is of er behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn en of die schade kunnen oplopen door de voorgenomen ontwikkeling. De maximale ontgravingsdiepte blijft onder deze 0.40 meter minus maaiveld.

Bij de gemeente Uden zijn echter wel losse vondsten bekend uit zulke natte gebieden. Archeologen vermoeden dat het bij deze vondsten om rituele deposities gaat. Op de percelen Q441 en Q426 zijn veenlagen geconstateerd in de boringen. Ecologische monsters uit deze lagen kunnen inzicht geven in de geschiedenis van het landschap. Alhoewel het niet verplicht is stellen wij voor, vanwege de interessante ligging van het gebied, tijdens de graafwerkzaamheden leden van de heemkundekring Uden aanwezig te laten zijn.

Met betrekking tot het aspect archeologie zijn er geen bezwaren tegen het verlenen van de vergunning voor de ontwikkeling van natuur aan de Steeuwichtweg in de gemeente Uden.

Samenvattend:

Onder afweging van alle bij de onderhavige ontgroning betrokken belangen en bij ons ingekomen adviezen die in de belangenafweging zijn meegenomen en afgewogen, verlenen wij de vergunning.